

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSEG'

ENGEDELMÉVEL,

Nro 5.

Költ Bétsben, Bold. Afzszony Havának (Januáriusnak)
16-dik napján 1798-dik Elztendőben.

Német Birodalmi Tudósítások.

Frankfurt Városától ezer mérő zabot,
és tíz ezer portzió kenyeret kívántak új-
jabban a' Frantziák.

Moguntziába való bé-menetele a' Fran-
tziáknak, délelőtti 10 órakor kezdődött,
Déc. 30-dikánn, 's tartott egész estvéig.
Mintegy 9 ezeren takarodtak bé, kik mi-
vel a' Kaizárnyákban meg nem fértek: pol-

E

gár-házakba szállítottak: hanem megígérte *Lefevre Generalis*, hogy a' quártélyadás-sal 3 napon túl nem fognak terhelni a' Polgárok, a' minthogy már Jan. első napján, sokan is elmentek a' Fr. ák közzül, Moguntziából.

A' Frantziák' részéről *Hatri Vezér*; Moguntzia' részéről pedig *Décl és Bibra* Barók, egy hofszás Kapitulatziónak írtak magokat alája, Wisbadenben Déc. 29-dikenn. 13 Tzikkelyei vagynak ezen Egyes-ségnek, melyek közzül a' 3 dikban, Moguntzia ily kívánságát jelentette: hogy az előbbeni igazgatás formája maradjon meg. Ezen kíván-ágra azt felelte *Hatri*, hogy fogja azt közleni a' Fr. Direktóriummal, nem különben azt is, melyet 4-dik Tzikkelyekben tettek fel a' Moguntziai Deputatusók, hogy t. i. a' mely Lakosok el akarnak hagyni Moguntzia' Városát és Megyejét: szabad legyen eladni jószágait.

Minden Moguntziakhoz, kik, a' különböző értelem nyilatkoztatásért kéntelenítették el hagyni Hazájokat: viszfahívó Írást intézett *Lefevre Fr. Generalis*.

Olász Országai Tudósítások:

Mediolánumba érkezett Déc. 18-dikán Tz. K. Gen. *Mack*, és még az nap magához vette a' Varbann azon írásokat, me-

lyek a' Békességekötés fzerént. Ő Ti. Kir. Felségét illetik. A' határok eránt való végzés is egy tárgya vólt a' Mack Gene-
ralis' Mediolánumi útjának.

Genuában, lármás napok vóltak Déc. 21, 22, és 23-dik napjai, melyekenn, sok Személyek árestáltatták, mint egy új Ösz-
fzeesküvés' részesei.

A' Cisalpina Respublika' földjén ke-
mény büntetés alatt meg-tiltatott a' Gyer-
mekek' ki-herélése: 's még a' Castrátusok-
nak (Heréltt Legényeknek) se' leszsz töb-
bé szabad énekelni a' Cisalpinum Teatro-
mokban:

A' Cisalpinusokhoz bizvánh némely
nyughatatlan Rómaiak, garázdálkodni akar-
tak; de a' hív Lakosok által igen diadal-
massan el nyomattattak.

Párisi Tudósítások: — A' Helvé-
tziai Respublikához tartozó *Vaudum* Tar-
tománnya' (Vaotland') némely Lakosainak
kérésére nézve, Tudósítást kívánt a' Di-
rektórium, a' Külső dolgokra ügyelő Mi-
nistertől Déc. 20-dikán. Csak hamar meg
is kapta a' kívánt Tudósítást, melyhez
képest, Déc. 28-dikán oly értelmű paran-
solatját indíttatta a' Helvétziai Fr. Mini-
sterhez: hogy Ez jelentse meg a' Bernai
's Freyburgi Kormányfizekeknek, hogy lze-

mély fzerént fognak számadásra vonattatni, ha leg-kissebb sérelmek fogna is lenni akár Személyekre, akár vagyonjokra nézve azon *Vaudumi* Lakosoknak, kik a' Fr. Respublikához folyamodtak, vagy fognak még ezentúl folyamodni oly kéréssel, hogy a' régi Szövetségeknél fogva segítse őket a' Frantzia Respublika, a' magok jussaiknak meg-tartásában vagy viszsza-nyerésében. — Amerika-meljekei *S. Domingo* Szigetéből egynehány Leveleket vett a' Direktórium, melyeket nyomtatásban is közönségesekké tétetett. Egy ezek közül *Toussaint* Generális Levele, a' ki ígéri, hogy nem sokára ki-hajtja az Ánglusokat, az egész Szigetből. — Az Ánglusokra, nem szűn meg kígyót békát kiáltani a' Direktórium, csak hogy annál inkább fel-gerszthesse ellenek a' maga Nemzetét. Ily tzélú Tudósítását intézte t. i. Déc. 30-dikán is, a' Törvényhozó-Gyűlés' Tanáttsá-hoz, a' melyben minekutánna jelentette nékie, hogy az Ánglusoknál lévő Fr. hadi-foglyok' száma 22 ezerre megy, és hogy Azok igen rossz állapotban vagynak mindnyájan: így folytatta beszédét: „A' Barbarusok ugyan Rabszolgákká tették a' magok hadi-foglyaikat: de soha se' hagyták éhel meg-hálni. Az Ánglusok, mind a' két nemből lévő Fr. foglyokat, ugyan azon tömlőtzőkbe zárják, olyakba, melyekben hat újni vastagságra fekszik a'

por; és egy Afzszony minden segedelem nélkül szült egy pitvarban, 's ott feküdt magánossann hufzönnégy óráig. Új indító okul szolgáljon tehát ez is a' Republikánusoknak arra, hogy az emberiség sérelméért álljanak boszfzút az Anglusokon." — *Bresttől fogva Ostendáig* terjed ki, az Anglusok ellen indulandó frantzia hadi erő, melynek Főkormányozója lesz *Bonaparte*. Egy Sereg, mely leg-nagyobb lesz *Kis Britannia* partjaira gyülekezik; más a' Normándiai partokra; 3-dik pedig a' Flandriaiakra. Az elsőt, maga személy szerént fogja vezérelni *Bonaparte*; a' másikat *Desaix* Generális; a' 3-dikat pedig *Gen. Bernadotte*. — A' *Journal des Hommes libres* nevezetű Párisi Újság, mint közönséges hírt, úgy hirdette ki, hogy a' Helvétus Követeknek haladék nélkül el kellett távozni Párisból, és hogy had-izenődött a' Méltóságos Uraknak (Helvétzia' Elöljáróinak). — A' Svéd Udvar' részéről Párisbann Követséget viselt Báró *Stael* Felesége, *Necker* Úr Leánya, egy időtől fogva a' Genevai földön tartózkodott, de mostanság hirtelen parantsolatot vett a' Direktóriumtól, melynek ereje szerént onnét is el kell néki takarodni. — *Sieyes* alig tette le a' Prézességet, melyet folytattott az Ötfázak' Tanátságában: azonnal el kéredzett 30 napra a' Gyűlésből: kétség

kívül, hogy annál többet tanakodhasson együtt *Bonapartéval*. — A' Bernai Elöljárókról, oly ki fejezésekkel ír a' Fr. Direktoriális Újság (a' *Redacteur*); hogy azokból bizonyossann lehet látni az eddigvaló Bernai; következésképpen egész Helvétziai Igazgatás' formájának el múlását. A' *Redacteur*' szavai ezek: *Tschanner* Profesz-szor, és *Manuel* Kommiszfzarius, el járták *Vaudum* Tartományát, 's mind megárestáltatták ott az olyan Személyeket, kiket az ő Szaguldóik, úgy adtak fel mint Pátriótákat; és ezek a' két vad indúlatú Emberek, Bernai Elöljárók. Mentől inkább közelgetni látják ezek a' magok uralkodásának végét; annál nagyobb dühösséggel hatalmaskodnak.

Brüszszelből írták Décemb. 26-dikán, hogy azon Osztályjaiban a' Fr. Respublikának, melyek hajdan Aufztriai Belgionot formálták, szorossan özfze kerestettek mindenütt a' szökött Katonák, 's őrizet alatt vízfza-küldettek a' Rajnai Fr. Sereghez. — *Brüszszel* Városában annyira el hatalmazott a' tolvajság, hogy már estveli 6 órakor nem bátorságos az útfzán járni.

Helvétzia' egyességétől el állott *Mühlhausen* Városa, mely Felső-Alzátziában fekszik; és a' Fr. Respublikához kaptsolta magát oly feltétellel; hogy e' mostani hadbann, a' katonáskodástól mentek legye-

nek a' Lakosok: és hogy a' Város' jószágait el adhassák magok hasznokra.

Basílea Városába ezer Fr. Katonaság ment bé fegyver nélkül: de mikor már kinn lett volna: ismét fel-fegyverkezett: oly nyilatkoztatást tett azonban magáról, hogy a' neutralitást meg nem sérti, 's nem egyébert ment bé; hanem hogy a' *Basíleai* Kúspökséghez tartozott részt el foglalja.

A' Helvétziai Kantonok *Araui* gyűléséről, közönségesse az a' vélekedés: hogy a' Kantonokat, szorossabban fogja az, egyesíteni egymással, és benne demokratika igazgatás' formáját állít fel, mely tárgyakról előbb is tartattak vala már tanácskozások nemely Kantonokban, nevezetesen: a' *Basíleai*ban és *Tigurumiban* (Zürichiben.)

Vaudum Tartományában, egymást érik az írott és rajzolt pasquillusok. Egy Rajzolon, hátra felé szemléltetik menni egy *Medve*, mely, tüzimere Bernának.

A' Helvétziai Respublikának, és nevezetesen a' Bernai Kantonnak a' Fr. vádak alól való ki-mentésére, egy Históriai Előadást tett közönségesse nyomatásban ama' nagy nevű Bernai Tudósnek *Haller* Albrechtnek Unokája, a' melyben sok próbákkal mutogatja, hogy Helvétzia meg nem sértette soha a' neutralitást.

Londoni Tudósítások: — „A' Lisbonai Udvar meg-izente Londonba, hogy már tovább az Anglus Katonasághoz, mely Portugallia' földjén, és a' Lisbonai Kikötőhelyben tartózkodott, semmi segítséggel nem lehet: mely izenethez képest a' Londoni Udvar is rendeléseket tett, hogy mind tengeri mind földi Katonái, hagygyák oda Portugalliát. — A' Londoni Bankóház' falára egy Rajzolat vólt fel-ragasztva Dec. 10-dikénn, a' melyen, egy árbotzfaitól megfosztatott, és süjjeshez közelgető hajó szemléltetett. A' hajó' farára, olvasható betűkkel ez a' szó vólt írva: *Britannia.* — Frantzia - Országból Irlandiába, fegyvert akartak titkon bé-szállítani némely neutrális hajók, de a' Nagy-Britanniai Udvar' vígyázó Tisztjei észre-vévén a' tsalárdságot, le-tartóztatták ezenn hajókat: mely szándéknak meg-gátolása annál szükségesebb vólt: mivel újra sok helyekénn ütötte ki magát Irlandiában a' zenebona, és a' Béketlenkedők' csoportjai, imitt amott erővel is vették el a' fegyvert 's munitziót (golyóbist, puskaport, 's egyéb lövéshez tartozó készületeket.) — A' tengeri dolgokra ügyelő Londoni Fő-Kormányfőkhöz oly Tudósítás érkezett Capból, hogy az ott lévő Hajóssereg zúdulásban vagon, és valamint a' Nórei pártos sereg tselekedett vólt: úgy a' Capi is ki-rakta a' szárazra sok Tisztjeit, azok között *Pringle Admi-*

rálist is. — *Pitt* Minister új taksáiról azt ítélte az ellenkező Felekezet, hogy azok meg-buktatják a' Nemzetet. „El szenvedhetetlennek mondotta *Pitt* Úr, az Ország, gyűlésének 18. dik Décemberi Ülésébenn-ezen állítást, úgymint a' mely szerént tehát, hét millió font sterlingnek el kellene rontani 'Nagy-Britannia' kereskedését és boldogságát: holott különben is a' taksákból bé-kerülendő summa, újra vízfzta takarodik tsak ugyan a' tengeri és földi Katonaság által, a' Nemzet közzé. A' fő-ellenvetést, igyekezett el hárítani *Pitt* Úr, oly formán való új el intézése által a' taksáknak, hogy azok alól, az alsó és közép-rendű Lakosokat fel-fzabadította, és a' mit ezeknek kellett volna az előbbeni el rendelés ízerént fizetni: már most azt is a' felsőbb rendűekre osztotta: hanem még így is — monda *Pitt* Úr — kell neki új ellenvetéstől félni: „hogy t. i. Azok, kik addig, míg az új taksákkal nem terheltek, többet dolgoztattak Mesteremberek által magoknak: már most az új taksák' bé-jövése után nem fognak annyi költségeket tenni. Tudja tehát Ő — így folytatá *Bejzédét a' Minister* — hogy Ő akár-mint forgassa a' dolgot: nem lefzsz mentt az ellenvetésektől: de ugyan azért, kereken meg-mondja, hogy a' fel-tett tzeljától, a' Státus' fzükségeinek egyfzerre való ki-elégítéséről, el nem áll: mert ötöt kén-

szeríti ennek tselekedésére a' maga kötelessége, és a' Nép' boldogsága.

A' taksák' új el intézése' módja eránt arra kerte tehát a' Gyűlést, hogy engedje meg Ez azt, úgy terjeltetni eleibe magának mint különös Kommissziónak. 19 vok-sok ellenzették a' kérést: de 174-en hely-be-hagyták azt: mely meg lévén, ígérte *Pitt* Úr, hogy a' magános jövedelmek' meg-határozása' módját is úgy tsinálja ki, hogy senkinek az által sérelme ne követ-kezzék.

Elegyes Tudósítások.

Thomson nevű tudós Anglus, maga nemzeti nyelven ad ki egy munkát, *Magyar-Ország'* produktumairól, saját tapasztalása után.

Az *Orosz Birodalomban*, száz ezer új Katonának, és hatvan ezer Katonaalávalólók szedése eránt adott ki parantsolatot *Első Pál* Tsászar.

Lithvániának Fővárosában Wilnában, egy Hirdetményt tettetett közönségesse az *Orosz Kormányozó, Repnin* Hertzeg, Növ. 13. dikánn, a' melyben, 12 Ország-árúlóknak *Szibériába* lett küldetéseket jelentette, az azt meg-előzött büntetéssel egyetemben, mely abból állott, hogy el vag-dalta füleiket a' Hóhér, 's ki-szaggatta or-rok' jukaikat, 's hasonló büntetéssel fenye-getődtek meg mind azok, a' kikre rájok

bizonvosodik, hogy tudták a' több Őzfész-
 esködttek hollétét, még is ki nem nyilat-
 koztatták a' Magistrátusnak. Az említett
 12 Bűnösöknek neveik, következők:
 1.) *Dombrowszky* Aurelián, a' Berestetzki
 Trinitáriusok' Klastromának Elöljárója ('s
 Testvére annak a' *Dombrowszky* Generális-
 nak, ki a' Cisalpina Respublika' szolgálat-
 jában vagyon). 2.) *Ziolkowszky* Ventzel,
 Benediktinus, és a' Wilnai Benediktína-
 Apátságának Gyóntató-Attya. 3.) *Czeci-
 ersky* Faustín, a' Wilnai Dominikánusok'
 Priorja. 4.) *Czeczersky* Sebestyén, Had-
 nagyfi fővel szolgált a' Néhai Lengyel Res-
 publika' Seregében. 5.) *Czarnowsky* Jó-
 sef, a' Mocislai erdőbéli Vadász. 6.)
Grabowsky Mihály, Wilna Városá Prokú-
 tora. 7.) *Indycki* Stanislaus, kinek az
 Attya, Generálieutenántja volt a' Lengyel
 Republikánus Seregnek. 8.) *Kondrato-
 wicz* Stanislaus, Professor. 9.) *Radzi-
 ersky* Ferentz, *Radziwíll* Hertzeg' Burg-
 gráfja. 10.) *Snisko* Ignátz, Kobryni Bíró.
 11.) *Szestrewitowsky* Gábor, Kobryni Nó-
 tárius. 12.) *Szestrewitowsky* Thaddéus,
 Kobryni Régens.

Az Orosz Császár, *Conde* Hertzeget
András Rendje' tziómerével tisztelte meg
 Pétersburgban, 's egy egészfűzén fel-készült
 palotával ajándékozta meg.

A' mostani Prusziusz Királlyal meg-jár-
 ta egy gazdag Pálinka-főző, mert a' Köz-

jó munkálódásának színe alatt, Monopoli-
umra akart szert tenni; eleibe terjeszt-
ván az Ifjú Felségnek, hogy most a' sok
Pálinka-főzők között találkozhatnak, a' ki
el kerüli a' harminzad-fizetést, 's meg-tal-
ja a' közönséges Kaszfszát: mely rövidség-
ről nem lehetne tartani, ha egyedül ő fog
pálinkát készíttetni, annyiival is inkább,
mivel leg-alább is Ura Ő, fel millió tal-
lérnak: de a' Király jól látta a' ravaszsá-
gát ezen telhetetlen, és Mások' romlásá-
val is gazdagabbodni kívánó embernek:
minekokáért ez vőlt hozzá a' felelete:
hogy gazdag Polgárt ugyan örömmel lát
a' Király a' Fővárosban, de örömmel fog-
ja látni azt is, ha egy oly vagyonos Em-
ber, nyúgodalomra telzi már magát, és sze-
gényebb polgár-társainak engedi által az
eszközöket, melyek által kereshessék azok
a' magok élelmeket.

A' Török igazság' szolgáltatásnak, a'
mi nézi a' hirtelenségét: nem lehet már
az Párisban is Újság, mert ama' vérszo-
pó *Robespierre*, sokkal hamarabb is mon-
datott halálos szententziát sok Polgár-
társaira, mint a' Török Bírák szoktak Tör-
vényt szolgáltatni: még pedig oly külön-
séggel: hogy Ő (i. e. *Robespierre*) temér-
dek ártatlanokat áldozott fel kevés órák
alatt a' maga dühös indulatainak, a' Tö-
rökök ellenben szorosan igyekeznek ma-
gokat az igazsághoz tartani. Egy ilyen

igazságos rövid procedurának adá példáját mostanság a' Párisi Török Követ, ki is a' mint drága köveket vásárlott volna egy Kereskedőnél: történt, hogy a' vélelők között egy, eltsent jó darab drága követ, még pedig úgy, hogy a' mint Ő gondolta senkitől észre nem vétetett. Megtsalattatott azonban: mert a' Kereskedőnek egy Gyermeke jól látta a' Tolvaj' tselekedetét, és mihelyt elment a' Követ, mindjárt fel-fedezte azt az Attyának. Ez pedig tüstént tudósította írásbann a' Követet, a' ki 24 órát kért magának, a' végre, hogy elégtételt adhasson a' Kalmárnak. Adott is, mert 24 óra múlva kap a' Kereskedő a' Török Követtől egy ládátskát, melyet fel-nyitván talált abban egy emberfőt, mely, fogai között tartotta az ellopott gyémántot.

Bonapartéről némely Anekdót-ok.

Azon tzeremónia' alkalmatosságával, melyel Dec. 10. dikénn fogadta a' Direktórium Bonapártét, az ő számára, magasabban készíttette a' széket: de Bonaparte sok untatására is a' Direktóriumnak belé nem ült abba. Hogy tehát tsak ugyanüressen ne maradjon a' Szék: Osztály-Generalis Joubertnek kellett belé ülni, a' ki Andreovszky Generalissal együtt azt a' zászlót vitte vízfíza a' Direktóriumnak, 's ad-

ta által az említett napon, a' mellyel a' Direktórium tisztelte vólt meg az Olasz-Ország Fr. Sereget. — Ugyan az nap sok száz emberek sereglettek jó idején a' *Bonaparte*' házához, oly tzállal, hogy örvendező kiáltások fogjakkal kísérni a' Direktoriális palotáig: de *Bonaparte* még idejében t. i. 5 órakor ki-kotsizott egy jó Barátjával, 's azzal együtt járta Párisnak legfelrébb való úttzait, a' tzeremónia' idejéig. — Olasz-Országban meg intetett *Bonaparte*, hogy vigyázna magára: mert egy az Inasai közzül mérget akar nékie mas nap béadni. El jöven a' nap, meg szólítja *Bonaparte*, sok Vendégei jelenlétében a' bévádolt Inast tsendes hangon: No Barátom! te akarsz engem méreggel el vesztetni? Az Inas mindjárt el sárgúlt, 's reszketni kezdett, mely jelek által nyilvánságos bizonytságot tett akaratja ellen is gonosz Izándékáról. *Bonaparte*, nem büntette meg egyébképpen, ezen hűségtelen Szolgát, hanem tsupán el hájtatta azt magától, ki-adatván még nékie elébb, a' mi hátra vólt a' fizetéséből (*Ezen tselekedete Bonaparténak, Néhai Fr. Hertzeg Gaise Henrik ritka tselekedetére emlékeztet bennünket. A' nevezett Hertzeg, igen kedves Vezérjek vólt a' Nápolyiaknak, a' múltti Század' közepe' tájján. Történik azonban, hogy egy Tiszt, mérget akart bé-adatni*

néki valamely ki bérlett Ember által. Ez, kérdőre vonattatván, ki vállotta ez álnok Jzándékot; melynek hallására a' Nép, neki tüzesedvén, rajta akart msnni a' Tiszten, hogy azt diriből darabra szaggassa: de le- tsendesítettett a' Hertzeg által, úgyminő a' ki önnön Személyjében el ment a' büdő Tiszthez, 's evett és ivott nála, hogy eka- képpen fel-szabadíthassa azt, a' különben fundamentomos gyanúság alól, 's meg ment- hesse a' Népnek dühösségétől.)

Belgrádot minekutánna meg-kémlel- tette egy tsomó Lovasság által a' pártos Basmanns-Joglu: már Dec. 22 dik éjtfza- kaján valóságosan is meg-támadtatta a' Várost, alkalmas erővel. A' Basa felülről a' Várból viselte magát valamint tsak le- hetett, és hogy annál inkább el rettentse a' Pártosokat, égő szúrkos kofzorúkat há- nyatott le, melyek által meg-gyújtatta a' Várost 3 felől; a' Pártosok mindazáltal meg nem rettentek; hanem még a' Varr is oly hathatósággal rohantak, hogy le- hetetlen lett volna azt tőlök meg-tartani; hanemha éppen alkalmas időben érke- zett volna a' Travniki Basa, 1500 ember segítségével, melynek látására neki báto- rodtak a' Belgrádi Basa Katonái, 's eka- képpen előlről és hátúlról támadtatván meg egyfzeire a' Pártosok, kénytelenek vol- tak hofzfas ellentállások után is félbe-sza- kasztani a' viadalt. A' Lovasság el fu-

tóttak; a' gyalogsága pedig, el-széledt. Egy része, a' Rátz-Városbéli Görög Templomokba bújt bé, melyek mindjárt körül vétettek, és már Dec. 25 dikén 150 re nevededett az el fogatott Pártosok' száma; kik a' Várbéli *Neboise* nevű tömlőtzbenn ülnek.

Magyar Ország

Budáról Jan. 11-dikénn: — „Ezen Hónapnak 7-dikénn volt itt az első Reput (közönséges tántzos - mulatság) az Ország palotájában, a' melyet Palatínus Ő Királyi Fő-Hertzege is méltóztatott meg-tisztelni a' maga jelenlétével. — Más nap Prímás Ő Eminentziája, szánkázással és Bal-lal mulattatta kedves Nádor Ispanyunkat. „

Két testvér T. T. *Névery* Urak, örökös jószágul nyerték Ő Felsegétől, Arad Vármegyében fekvő Nagy-Pél, és Gyula-Varsánd nevű Cameralis Helységeket. — Hasonlóképpen, két testvér *Ilsáky* Urak, ugyan tsak Arad Vármegyében fekvő *Kriszta Ménes* nevezetű Cameralis jószágot.

F. Urunk méltóztatott Nagy-Váradi Kánonok Fő-Tiszt. *Kováts Mihály* Urat, a' Nagy-Váradi Püspöki Megyében fekvő *Egedi* Apátúrsággal; nem különben Fő-Tiszt. *Höck Xavérius Ferentz Philosophiae Doctor* Urat, és Bétsben a' Napkeleti Nyelvek' Akadémiája Igazgatóját, az Egri Püspöki Megyében fekvő Sz. Péter és Pál Gátsi Apátúrságával kegyelmessenn meg-tisztelni.

